

81. Keskiviikkona 16 päivänä kesäkuuta 1993

kello 18.55

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta 1940

Hallituksen esitys n:o 361/1992 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6

2) Ehdotukset laiksi tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävästä maksusta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi 1941

Hallituksen esitys n:o 241/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25

3) Ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 65
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26

4) Ehdotukset laeiksi Joensuun yliopistosta, Tampereen yliopistosta, Turun yliopistosta ja Turun kauppakorkeakoulusta annettujen lakien muuttamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 78
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 6

5) Ehdotukset laeiksi peruskoululain 8 ja 85 §:n, lukiolain, iltalukiolain 16 §:n ja ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain muuttamisesta 1942

Hallituksen esitys n:o 82
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 7

S.
6) Ehdotukset laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 1942

S. Hallituksen esitys n:o 81
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 8

7) Ehdotukset laiksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1993 sekä laiksi yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun korottamisesta vuonna 1993 ..

Hallituksen esitys n:o 86
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 15

8) Ehdotus laiksi työttömyyskassalain muuttamisesta 1943

Hallituksen esitys n:o 87
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 16

Esitellään:

9) Ed. Vehkaojan ym. lakialoite n:o 27 laiksi yksityisistä teistä annetun lain 96 §:n muuttamisesta ”

10) Ed. Vehkaojan ym. lakialoite n:o 28 laiksi teletoimintalain 9 §:n muuttamisesta 1944

Pöydällepanoa varten esitellään:

11) Lakivaliokunnan mietintö n:o 11 hallituksen esityksestä laiksi alioikeusudistuksen siirtymäsäännöksistä sekä eräiksi muiksi alioikeusudistuksen voimaansaantoon liittyviksi laeiksi (HE 79) 1945

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 361/1992 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ja perustuslakivaliokunnan mietinnössä on kysymys siitä, jatketaanko eduskunnassa tämän lain hyväksymisen jälkeen suullisia kyselytunteja vai ei.

Viitataan aikaisemmin ensimmäisessä käsittelyssä käyttämiini puheenvuoroihin ja totean, että tältä osin perustuslakivaliokunnan mietintö sekä lakiteksti ovat perusteellisesti ristiriidassa. Perustuslakivaliokunnan mietinnössä sivulla 4, toinen kappale, sanotaan: ”Valiokunnan käsityksen mukaan nykymuotoisia suullisia kyselytunteja tulisi jatkossakin järjestää. Riittävää olisi, että niitä pidettäisiin kysymysten määrästä riippuen yhdestä kahteen kertaan kuukaudessa.” Perustuslakivaliokunta lähtee siis siitä, että nykymuotoisia kyselytunteja pitäisi järjestää.

Katsotaan, mitä sanovat tässä asiassa asianomaiset pykälät: 37 § on hallituksen esityksen mukaisena hyväksyttävissä valiokunnan mietinnön mukaan. Siinä sanotaan, luen puolesta-välistä, tämä koskee kirjallisten kysymysten jättämistä niin kuin aikaisemminkin: ”Puhemiehen kanssa sopimanaan aikana valtioneuvoston jäsen antaa suullisen tai kirjallisen vastauksen.” — En lue pidempään. — Siis hän

ratkaisee, antaako, puhemiehen kanssa sovittuun, suullisen tai kirjallisen vastauksen. Kysymys ei ole siis suullisen kyselytunnin jatkamisesta missään muodossa.

Valiokunta esittää mietinnössään 37 a §:ää, joka koskee aikaisempaa suullista kyselytuntia. Siinä lausutaan näin: ”Puhemiesneuvosto voi päättää, että täysistunnossa käydään keskustelu, jossa edustajilla on oikeus tehdä suullisesti lyhyitä kysymyksiä valtioneuvoston jäsenille. Keskustelussa voidaan puheenvuorojen myöntämisessä ja käyttämisessä poiketa siitä, mitä 57 ja 59 §:ssä säädetään. Eduskunta ei tee päätöstä keskustelussa käsitellyistä asioista.”

Puheenjohtaja Niinistö antoi täällä selkeästi ymmärtää, että perustuslakivaliokunnan tarkoituksena oli, niin kuin valiokunnan mietinnöstä siteeraamastani kappaleesta selviää, järjestää nykyisenlaisia suullisia kyselytunteja kerran tai kaksi kuukaudessa. Kumpikaan asianomainen pykälä, niin 37 § kuin 37 a §, ei anna mitään viitteitä tähän. Valiokunnan mietintöteksti ja pykälät ovat perusteellisesti ristiriidassa toistensa kanssa.

Rouva puhemies! Minulla ei ole epäilystä puhemiesneuvostoa vastaan, kun tässä sanotaan, että ”voi päättää”, etteikö se antaisi meidän täällä puhua. Mutta kysymys ei ole nykyisenlaisesta kyselytunnista, vaan täysistunnon yhteydessä käytävästä keskustelusta.

Näin ollen, koska nämä asiat ovat perusteellisesti ristiriidassa keskenään, rouva puhemies, minä ehdotan, että ennen kuin asian käsittelyä jatketaan, eduskunta päättäisi pyytää tästä asiasta perustuslakivaliokunnalta lausunnon, josta selviäisi, mitä perustuslakivaliokunta on tarkoittanut ja miten nämä ristiriidat mietintötekstin ja itse pykälien suhteen ovat ymmärrettävissä.

Ed. Laine (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! En ole täsmälleen samaa mieltä ed. Aittoniemen kanssa siitä, kun hän sanoi, etteivät perustuslakivaliokunnan mietintö ja siihen sisältyvä lakiteksti anna missään muodossa takeita siitä, että kyselytunteja tultaisiin järjestämään. Minusta siinä ed. Aittoniemen arvio menee nyt vähän vikaan.

Myönnän kyllä, että tämä muotoilu, jota perustuslakivaliokunta käyttää, antaa eduskunnan puhemiesneuvostolle tuon vallan, jota perustuslakivaliokunta mietinnössään todella tarkoittaa, että suullisia kyselytunteja käytetään. Jos kysymys olisi maan hallitukselle esitettävästä

toivomuksesta, en olisi kovin luottavainen, mutta tässä tapauksessa, kun se on nyt eduskunnan tahdoksi tarkoitettu ilmaus eduskunnan puhemiesneuvostolle, niin kyllä minä nyt olisin aika paljon luottavaisempi kuin ed. Aittoniemi.

Sitä paitsi, perustuslakivaliokunta ei ole vielä käsitellyt puhemiesneuvoston ehdotusta eduskunnan työjärjestykseksi. Oma käsitykseni on se, että perustuslakivaliokunta voisi tämän ongelman ratkaista työjärjestyksen käsittelyn yhteydessä. En tietenkään vastusta, jos käytetään sitäkin mahdollisuutta, jota ed. Aittoniemi äsken tarkoitti, mutta en ymmärrä pitää sitä välttämättömänä.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! En halua jatkaa ja kuluttaa turhaa aikaa. Pykälässä ei puhuta mitään nykyisen tyyppisestä suullisesta kyselytunnista, kuten perustuslakivaliokunnan mietintö-osuudessa. Siinä puhutaan kokonaan toisesta asiasta.

Ed. M ä k i p ä ä : Arvoisa puhemies! Vaikka en ole niin perusteellisesti perehtynyt tähän esitykseen kuin ed. Aittoniemi, niin täytyy myös todeta, että kyllä mietinnön kappale ja pykälät ovat ristiriitaisia. Myönnän myös, että luotan tässä asiassa sataprosenttisesti ed. Aittoniemeen ja luulen, että hän on oikeassa.

Kannatan sen vuoksi hänen tekemäänsä ehdotusta.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

2) Ehdotukset laiksi tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 241/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s : Käsitteilyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 1—14 §, johtolause ja nimike,

toisen lakiehdotuksen 24 luvun 7 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

kolmannen lakiehdotuksen 1 ja 2 §, johtolause ja nimike,

neljännen lakiehdotuksen 328 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

viidennen lakiehdotuksen 21 luvun 9 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

kuudennen lakiehdotuksen 45 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

seitsemännen lakiehdotuksen 15 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

kahdeksannen lakiehdotuksen 1 ja 2 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 65
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s : Käsitteilyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 4, 6, 8—10, 12, 70 ja 92 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotukset laeiksi Joensuun yliopistosta, Tampereen yliopistosta, Turun yliopistosta ja Turun kauppakorkeakoulusta annettujen lakien muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 78
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 6

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 6. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 5, 7 ja 14 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

toisen lakiehdotuksen 6 ja 12 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

kolmannen lakiehdotuksen 5 ja 12 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

neljännen lakiehdotuksen 5 ja 12 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotukset laeiksi peruskoululain 8 ja 85 §:n, lukiolain, iltalukiolain 16 §:n ja ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 82

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 7

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 7. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. **A. Ojala:** Arvoisa puhemies! Viittaan ensimmäisessä käsittelyssä käyttämäni puheenvuoroon ja ehdotan, että käsittelyn pohjaksi hyväksyttäisiin ensimmäisen ja toisen lakiehdotuksen osalta vastalauseeseen sisältyvät lakiehdotukset.

Ed. **Tykkyläinen:** Arvoisa puhemies! Kannatan ed. A. Ojalan tekemää ehdotusta.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

6) Ehdotukset laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 81

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 8

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 8. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. **Laine:** Rouva puhemies! Ehdotan, että käsittelyn pohjaksi ensimmäisen lakiehdotuksen osalta otettaisiin vastalauseeseen sisältyvä lakiehdotus.

Ed. **Hacklin:** Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Laineen tekemää ehdotusta.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

7) Ehdotukset laiksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1993 sekä laiksi yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun korottamisesta vuonna 1993

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 86

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 15

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 15. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. **Mäkipää:** Arvoisa puhemies! Kuten ensimmäisessä käsittelyssä puhuin tästä asiasta, tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä ensimmäisen lakiehdotuksen 1 §:ään tekemään muutosehdotuksen.

Ed. **U. Anttila:** Arvoisa puhemies! Viittaan ensimmäisessä käsittelyssä käyttämäni

puheenvuoroon. Ed. Mäkipää myös ensimmäisessä käsittelyssä viittasi näihin epäkohtiin, jotka liittyvät tähän lakiin, ja pidän tämän lain muuttamista tässä vaiheessa epärealistisena, koska se tulee voimaan vuoden puolestavälistä ja käytännön hankaluudet ovat sen verran suuret. Sen sijaan pidän erittäin myönteisenä sitä, että ensi vuoden alusta on suunnitteilla, että työnantajan työttömyysvakuutusmaksua koskevassa laissa tehdään sellaiset muutokset, että porrastus on todellinen eli alkaa tietyn palkkasumman jälkeen.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies:
Asian käsittely keskeytetään.

8) Ehdotus laiksi työttömyyskassalain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 87
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 16

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 16. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 33, 33 a ja 35 §, voimaantulosäänös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Ed. Vehkaojan ym. lakialoite n:o 27 laiksi yksityisistä teistä annetun lain 96 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies:
Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin liikennevaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Vehkaja: Arvoisa rouva puhemies! Yksityislain 80 §:n mukaan yksityistien osakas

tai tiekunta voivat kieltää tien kaiken käytön niiltä, joilla ei ole tieoikeutta, eli pääsääntöisesti muilta kuin osakkailta. Tällainen kielto merkitsee erittäin merkittävää puuttumista tienkäyttövapautteen esimerkiksi jokamiehenoikeuden näkökulmasta. Saako sellaisen yksityistien, jonka rakentamiseen tai kunnostamiseen on saatu valtion tai kunnan avustusta, sulkea muilta kuin tien osakkailta? Yleisen oikeuskäsityksen mukaan näin ei saisi olla. Käytännössä teitä kuitenkin suljetaan. Olen itsekin joutunut huomaamaan, ettei marja- ja sienimetsään pääsy ole helppoa. Hyvien apajien halki rakennettuja teitä salvataan parhaaseen sadonkorjuu-aikaan munalukoilla. Myöhemmin on käynyt ilmi, että näiden teiden rakentamiseen on saatu jopa aivan hiljattain valtion ja/tai kunnan avustusta.

Joku teistä tietysti sanoo, ettei metsään tarvitse autolla päästä. Kaikki on niin suhteellista, ei metsätöihin tai hirvimetsäänkään ennen autolla menty.

On yleisesti toivottu, että metsiemme antimet kuten sienet ja marjat tulisi korjata talteen. Parin lapsukaisen, eväitten ja täysinäisten kymmenien litrojen sankojen tai sienikoppien raahaaminen kivisessä maastossa kilometrien matkalta on hie-man muutakin kuin herkkua. Monituntisen poimintaurakan päälle olisi ihan kohtuullista päästä sutjakasti autolle. Monelle perheelle kyse on elintärkeästä ruoan hankinnasta. Marjat korvaavat mainiosti tuontihedelmiä käytön, sienet taas lihan.

Yksityislain 96 §:ssä säädetään sanatarkasti seuraavaa: ”Jos valtio tai kunta antaa avustusta yksityisen tien kunnossapitoon, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkeiden hyväksi tapahtuviin kuljetuksiin ei saa kieltää. Säännöllisen liikenteen harjoittamiseen tiellä tarvitaan tällöinkin tiekunnan tai tieosakkaiden suostumus. Milloin valtio tai kunta on antanut avustusta yksityisen tien tekemiseen, on kymmen vuoden ajan viimeisten avustuserän nostamisesta lukien noudatettava, mitä 2 momentissa on säädetty.”

Lakitekstistä siis voisi päätellä, ettei sellaisen tien sulkeminen, jonka rakentamiseen yhteiskunta on osallistunut, olisi laillista esimerkiksi sienija marjametsällä kulkijalta, mutta kas kummaa, se voi kuitenkin olla laillista korkeimman oikeuden tekemän tulkinnan mukaan. Laissa on siis omistajien mentävä aukko, joka on mielestäni tukittava, ennen kuin mainittu epäkohta on korjattu.

Korkein oikeus on maaliskuussa 91 antamassaan ratkaisussa päättänyt, että yksityislain

96 §:n säännöksiä sovelletaan vain sellaisiin valtionavustuksiin, joita liikenneministeriö myöntää lain 94 §:n mukaisiin tarkoituksiin. Näin ollen esimerkiksi metsätielle, joka oli lähes sataprosenttisesti rahoitettu erilaisin muin valtionavustuksin, esimerkiksi metsänhoitovaroin ja metsänparannuslainoin, voitiin asettaa lain 80 §:n mukainen käyttökielto.

Tällainen erittäin suppea lain tulkinta johtaa lain tarkoituksen eli yhteisin varoin kustannettujen yhteisen käytön turvaamisen vastaiseen lopputulokseen. Siksi mielestäni lain 96 §:ää onkin täydennettävä siten, että siihen lisätään uusi 4 momentti, jonka mukaan 2 ja 3 momentin säännöksiä sovelletaan kaikkiin valtiolta ja kunnalta saatuihin avustuksiin. Samalla tulisi poistaa myös tien avoinna pitämistä koskeva kymmenen vuoden määräaika. Tulisihan jo avustuksen saamisen edellytyksenä saman lain 93 §:n mukaan olla sen, että ”että tiellä on paikkakunnalla huomattava liikenteellinen merkitys”. Näin ollen mikäli yksityistien rakentamista tai kunnossapitoa varten ylipäätään on nostettu valtion tai kunnan avustusta, tietä ei saa tämän jälkeen sulkea muilta kuin tieoikeuden haltijoilta.

Arvoisa puhemies! Toivon, että liikennevaliokunta ottaa lakialoitteeni käsittelyyn ja ryhtyy korjaamaan esille ottamaani epäkohtaa, joka taas kesän tullen voi monen mielestä tuntua jopa suurelta epäkohdalta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään liikennevaliokuntaan.

10) Ed. Vehkaojan ym. lakialoite n:o 28 laiksi teletoimintalain 9 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin liikennevaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Vehkaoja: Arvoisa rouva puhemies! Tele on valtion liikelaitos. Tarkoitus on yhtiöittää se samoin kuin Postikin ensi vuoden alussa. Asian käsittely eduskunnassa on keskeytetty kesän ajaksi. Yhtiöittäminen tulisi merkitsemään eduskunnan kontrollin katoamista näistä merkittävistä peruspalveluista.

Eduskunnan päätettävissä olevat ainoat työkalut, joilla peruspalvelut voitaisiin turvata, olisivat teletoimintalaki ja postitoimintalaki. Peruspalvelujen lakisääteistäminen olisikin paras tae palvelujen turvaamiseksi tulevaisuudessa. Valtion tulisi korvata Postille ja Telelle peruspalveluiden tuottamisesta mahdollisesti koituvat tappiot. Tästä esimerkkinä on nyt esille ottamani kysymys.

Kuulo- ja puhevammaisten mutta myös vammaisten ja muiden henkilöiden välisessä yhteydenpidossa tekstipuhelinpalveluilla ja puheluiden välityspalveluilla on tärkeä merkitys. Kuulovammaisia on Suomessa 300 000. Heistä syntymäkuuroja on noin 5 000, myöhemmin kuuroutuneita 3 000. Myös näkövammaisia on 40 000 ja osa kuurosokeita. Kaksikielisiä tekstipuhelinpalveluja koko valtakunnan alueella hoitaa Telen tieto- ja välityspalveluiden Vaasan yksikkö. Puheluja välitetään vuosittain noin 120 000. Välitystehtävät työllistävät periodityössä 15 henkilöä. Näille tekstipuhelinpalveluilla ja välityspalveluilla on jo nyt huutava laajentamistarve. Myös laitteisto kaipaisi pikaisesti uudistamista. Tällaisiin toimiin Tele ei ole halukas, ellei se saa panoksilleen maksumiestä.

Tilastojen mukaan vain noin kolmasosa kaikista tekstipuhelinpalveluun pyrkijöistä onnistuu saamaan yhteyden. Ruuhkan takia palvelunumeron pääseminen voi viedä pahimmillaan useita tunteja, mikä vaikeuttaa suuresti palvelun käyttäjien jokapäiväistä elämää.

Telestä saamieni tietojen mukaan tekstipuhelinpalvelu on vahvasti tappiollista toimintaa Telen edellä mainitulle yksikölle. Vuonna 92 tappio oli 2,7 miljoonaa markkaa. Tappiollisen toiminnan tulevaisuus on jo nyt liikelaitos Telessä uhanalainen. Täysin selvältä näyttää, että Oy Telessä tappiolliset toiminnat karsitaan, ellei niille löydy muita maksajia.

Ei ole myöskään mahdollista, että vammaisilta kannettaisiin erikoispalveluista täyden katteen edellyttämää maksua. Tekstipuhelinpalvelun käyttäjä maksaa nyt puheluistaan alemman maksun kuin sen, mikä tavallisessa puhelinliikenteessä on käytössä. Tämä johtuu myös siitä, että tähän toimintaan kuluu teknistä aikaa enemmän. Näistä maksuista saaduilla tuloilla voidaan kattaa vain varsinaisen puhelinverkoston käytöstä aiheutuvat kustannukset. Sen sijaan henkilöstökustannukset jäävät kokonaan Telen tieto- ja välityspalvelun vastuulle.

Ei voi olla vammaisten perusoikeuksien toteuttamisen kannalta oikein, että välttämätön

rahoitus etsittäisiin esimerkiksi muualta kuin valtion budjetista. En pidä oikeana sitä ajatusta, jota on vilauteltu, että Raha-automaattiyhdistys tässäkin asiassa lähtisi kustantamaan tätä toimintaa. Saisivathan vammaiset tässä ratkaisussa oikeutta vain, jos jaksaisimme pelata rahapelejä tarpeeksi.

Vammaispalvelulaissa tähdenetään vammaisten oikeuksia tasavertaiseen elämään. Suomalainen laki on kansainvälisessä katsannossa upea ja edistyksellinen. Nyt on kysymys siitä, ettei lain teksti jäisi vain tyhjiksi kirjaimiksi. Vammaisten yhdenvertaisesta kohtelusta ja heidän asioidensa mahdollisimman humaania hoidosta on nähdäkseni tullut jo suomalaisen yhteiskunnan perusarvo. Tämän johdosta ei pitäisi olla ongelmallista tunnustaa asia kaikessa lainsäädännössä, joka tässä talossa on esillä.

Vammaisille ei kuitenkaan mielestäni tulisi perustaa omaa vammaisten yhteiskuntaa. Tämän vuoksi en voi hyväksyä ainakaan tältä seisomalta sitä ajatusta, että säädettäisiin esimerkiksi erillinen laki vammaisten tiedonsaannin kehittämistä ja turvaamisesta. Normaalisti tapa olisi mielestäni ympätä vammaisten tarpeet, tarvitsemat palvelut, ja antaa niille lain turva kulloinkin esillä olevaan lakiin, tässä tapauksessa esimerkiksi teletoimintalakiin, suoraan. Tämän sanon sen takia, että mielestäni vammaiset tulisi myös lainsäädännön puolella integroida niin pitkälle kuin mahdollista muuhun yhteiskuntaan. Tämän johdosta olen tullutkin siihen tulokseen, että teletoimintalakia on muutettava ja siinä otettava nämä vammaisten erikoistarpeet huomioon.

Arvoisa puhemies! Tämän johdosta esitänkin 9 §:ään uutta 3) kohtaa, jossa Telelaitoksen tehtäväksi annettaisiin myös tarjota vammaisille välttämättömiä telepalveluja ja kehittää niitä, sekä vielä että 2 momentin viittaus siihen, että valtion varoista voidaan kustantaa toimintaa, koskisi myös vammaisille tarjottavia palveluja

silloin, kun niitä kustannuksia ei muualta saada korvatuksi. Nyt voimassa olevassa laissa valtio voi korvata esimerkiksi poikkeusolojen johdosta aiheutuneita ylimääräisiä kustannuksia, ja näin teknisesti ne on mahdollista rinnastaa kyllä toisiinsa.

Arvoisa puhemies! Edellä olen perustellut lakialoitettani monin sanoin. Toivon, että liikennevaliokunta ottaa lakialoitteeni käsittelyyn samassa yhteydessä, kun se ensi syksynä jatkaa Posti-Teleä koskevan lakinipun käsittelyä. Vaikka suoranaisesti teletoimintalaki ei olekaan auki, niin tämä kysymys kuuluu samaan yhteyteen, koska niin kuin tiedämme tässä yhtiöittämiskeskustelussa on nimenomaan samanaikaisesti keskusteltu peruspalvelujen turvaamisongelmatilasta. Mielestäni tämän kysymyksen esille ottaminen mainitussa yhteydessä olisi tärkeää, jotta vammaisten palvelut voitaisiin turvata.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään liikennevaliokuntaan.

11) Lakivaliokunnan mietintö n:o 11 (HE 79)

pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti huomiseen täysistuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna torstaina kello 14, kyselytunti huomenna kello 17.

Täysistunto lopetetaan kello 19.28.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

